

การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดเพชรบูรณ์

Development of Economic, Society, and Culture Affecting the Life Quality of People in Phetchabun Province

พระยณเดช สายทองพัว¹ ภมร ขันระหัด² ธนิสร ยืนยง³

Phra Yannadet Saithongphua¹ Phamorn Khanthahat² Tanisorn Yeunyong³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ (2) เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ (3) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากรเป้าหมาย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 400 คน เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ด้านชีวิตครอบครัว ด้านสุขภาพ ด้านการใช้สติปัญญา ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ
2. การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมพบว่า ด้านระบบสังคมและวัฒนธรรม ด้านกระบวนการพัฒนา และด้านปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมลดน้อยลง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05
3. ข้อเสนอแนะคือ ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญต่อระบบทางสังคม วัฒนธรรม รวมถึงกระบวนการพัฒนา เพื่อลดปัญหาทางสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน และควร

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Student of Doctor of Public Administration, Faculty of Political Science Pathum Thani University

² รองศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Assoc.Prof. Dr, Faculty of Political Science Pathum Thani University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Assistant Professor Dr. , Faculty of Political Science Pathum Thani University

ส่งเสริมให้ประชาชนมีสภาพจิตใจที่พร้อมจะเรียนรู้ พร้อมทั้งจะนำความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ และใช้ชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ : การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม, คุณภาพชีวิตของประชาชน, จังหวัดเพชรบูรณ์

Abstract

The research purposes were (1) to study the life quality of people in Phetchabun Province; (2) to analyze the development of economic, society, and culture affecting the life quality of people in Phetchabun Province; and (3) to present the guidelines for development the life quality of people in Phetchabun Province. This was the quantitative and qualitative research. The population was people aged 18 years and over, domiciled in Lom Sak District, Phetchabun Province; the sample group of quantitative research was the 400 people, the research instrument was the questionnaire; the sample group of qualitative research was the 18 people, the research instrument was the in-depth interview form. The data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis, and correlation analysis.

The research findings were:

1. The life quality of people in Phetchabun Province found the overall was at high level; the descending mean were the natural environment aspect, the family life aspect, the health aspect, the using intelligence aspect, the environment aspect, and the economic aspect, respectively.

2. The development of economic, society, and culture found the social and cultural systems aspect, the development processes aspect, and the aspect of occurring less problems in society affected the life quality of people in Phetchabun Province at statistical significance level .05.

3. The suggestions were the relevant agencies should focus on social and cultural systems, including development processes to reduce social problems for the better life quality of people; and should encourage people to have a mental state that is ready to learn, and ready to apply the knowledge of sufficiency economy in occupation and daily life.

Keywords: Development of Economic, Society, and Culture; Life Quality of People, Phetchabun Province

บทนำ

การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่ขึ้น มีฐานการผลิต และบริการที่มีความเข้มแข็งและโดดเด่นในหลายสาขา มีความร่วมมือกับมิตรประเทศทั้งในรูปทวิภาคี และพหุภาคี รวมถึงความร่วมมือกับประเทศในอนุภูมิภาคและอาเซียนมีความเข้มข้นและชัดเจนขึ้น มีการขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุนของประเทศเพิ่มขึ้น โครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาที่ครอบคลุมและทั่วถึงมากขึ้น การบริการทางสังคมทุกด้านที่มีความครอบคลุมทั่วถึง ทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้น ปัญหาความยากจนลดลง และคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น (พลตรีรักเกียรติ พันธุ์ชาติ, 2560 : 2) ซึ่ง คุณภาพชีวิต (quality of life) ในประเทศไทยมีมาเป็นระยะเวลากว่า 30 ปีแล้ว แต่ก็ยังมีปัญหาในการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต ทำให้หน่วยงานภาครัฐ โดยกระทรวงกรมต่างๆ และนักวิชาการที่สนใจได้พยายามพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต ทั้งในระดับจังหวัด ระดับ ชุมชน และระดับบุคคล รวมถึงการศึกษาตัวชี้วัดเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีคุณลักษณะเฉพาะ เช่น ผู้สูงอายุ แรงงานสตรีเกษตรกร ครุฑเรือนชนบท ครุฑเรือนที่มีแรงงานย้ายไปทำงานต่างประเทศ เป็นต้น แต่ก็ยังมีปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือของตัวชี้วัดอยู่ ตัวชี้วัดหลายตัวที่ภาครัฐใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาในระดับพื้นที่ เช่น ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) การศึกษาเกี่ยวกับ คุณภาพชีวิตที่ผ่านมาส่วนหนึ่งมองว่าคุณภาพชีวิตเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการพัฒนาที่ ดำเนินการในพื้นที่หรือสะท้อนผลการพัฒนาผ่านโครงการหนึ่งโครงการใด บางส่วนศึกษาคุณภาพ ชีวิตในฐานะที่เป็นเป้าหมายของการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมพัฒนา (ดุขฎิ อายุวัฒน์, 2548 : 41)

คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องสำคัญมากของบุคคลและสังคมในปัจจุบัน กล่าวคือ ความสำคัญระดับตนเองและครอบครัว คือ การมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ สุขภาพอนามัยดี ไม่เจ็บป่วย ทำให้ ประหยัดค่าใช้จ่ายส่วนตนและสามารถประกอบอาชีพการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ชีวิต ความเป็นอยู่ดี ครอบครัวอบอุ่น ไม่มีปัญหา ในส่วนของความสำคัญระดับสังคมและประเทศชาติ เมื่อประชากรในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี ย่อมทำให้คุณภาพชีวิตในสังคมและประเทศดีขึ้นด้วย แต่ทั้งนี้ รัฐต้องมีนโยบายที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร เช่น สภาพแวดล้อม การศึกษา การประกอบอาชีพ รายได้ของประชากร เป็นต้น โดยคุณภาพชีวิตได้มีการปรับเปลี่ยนขยายกลายเป็นหัวใจในแนวทางการพัฒนา ด้วยมติดังกล่าวข้างต้น จะช่วยประคองให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีดุลยภาพและอย่างยั่งยืน ด้วยผลสำเร็จของการพัฒนาให้ “คน” เป็นผู้สมบูรณ์พร้อม ด้านกาย จิตใจ และปัญญา ที่พร้อมจะสร้างสรรค์คุณภาพสังคมในการเรียนรู้ สังคมแห่งการสมานฉันท์ และเอื้ออาทรต่อกัน (เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ, 2542 : 293) ในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปรารถนา แต่การที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ต้อง ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบมากมาย องค์การอนามัยโลกได้กำหนดองค์ประกอบ สำคัญของคุณภาพชีวิตที่ดีไว้ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นภัยคุกคามต่อคุณภาพ ชีวิตที่ดีในทุกๆ ด้านของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้สร้างความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน และสร้างความเดือดร้อนหนักไปทั้งชุมชนและประเทศ ส่งผลกระทบต่อ

ร่างกายและจิตใจ ของผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ และขยายวงกว้างออกไปจากผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงสู่ครอบครัวและ ชุมชน (กรณีศึกษา เรื่องเดช และคณะ, 2556 : 15)

จังหวัดเพชรบูรณ์มีตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ลักษณะทางกายภาพนั้นเป็นพื้นที่ราบลุ่มแบบท้องกระทะ ประกอบด้วยเนินเขา ป่า และที่ราบเป็นตอนๆ สลับกันไป พื้นที่มีลักษณะลาดชันจากเหนือลงไปได้ ตอนเหนือมีทิวเขาสูง ตอนกลางเป็นพื้นที่ราบและมีเทือกเขาขนานกันไปทั้งสองข้างมีลักษณะเป็นรูปเกือกม้า มีแม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสายสำคัญ โดยไหลจากจังหวัดเลย เพชรบูรณ์ ผ่านไปสู่จังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา ลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ตามลำดับ จึงส่งผลให้พื้นที่มีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย ดินมีสภาพอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชทำการเกษตร รวมทั้งส่งเสริมปัจจัยการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน พื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีหลักฐานการปรากฏอยู่ของชุมชนในแถบลุ่มแม่น้ำป่าสักมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย จากนั้นได้รับอารยธรรมจากภายนอก ได้แก่ วัฒนธรรมทวารวดีและวัฒนธรรมเขมรโบราณ ทำให้ชุมชนเหล่านั้นมีพัฒนาการด้านต่างๆจนกลายเป็นสังคมเมืองขนาดใหญ่สืบมา เมื่อเข้าสู่ช่วงสมัยสุโขทัย เมืองเพชรบูรณ์มีฐานะเป็นเมืองแคว้นของกรุงสุโขทัย และในสมัยกรุงศรีอยุธยามีเมืองเพชรบูรณ์และเมืองศรีเทพเป็นเมืองสำคัญและต่อเนื่องจนถึงช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงและแบ่งเขตการปกครองอีกหลายครั้ง จนครั้งหนึ่งเมืองเพชรบูรณ์เกือบมีฐานะเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยแทนกรุงเทพฯ ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม และหลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงพัฒนาด้านต่างๆ มากมาย จนกระทั่งเป็นเมืองเพชรบูรณ์ในปัจจุบัน (กรมศิลปากร, 2541 : 25)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัย เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ยังประสบปัญหาในด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านการใช้สติปัญญา ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อม และความมั่นคงด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติชีวิตครอบครัว โดยผู้วิจัยคาดว่าผลที่ได้จะเป็นแนวทางแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชนในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดเพชรบูรณ์

สมมติฐานการวิจัย

การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา สามารถอธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตามแนวคิดของ Chandra and Sharma (2001 : 5) ประกอบด้วย 1) ด้านมาตรฐานการดำรงชีพ 2) ด้านภาวะประชากร 3) ด้านระบบสังคมและวัฒนธรรม 4) ด้านกระบวนการพัฒนา 5) ด้านทรัพยากร และแนวคิดของ อภิขญา อยู่ในธรรม (2558 : 7-8) ประกอบด้วย 6) ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมลดน้อยลง 7) ด้านการป้องกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้นแล้ว 8) ด้านความเจริญก้าวหน้าทางสังคม 9) ด้านประชาชนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 10) ด้านความเป็นปึกแผ่นทางสังคมคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามแนวคิดของ ESCAP (1990 : 9-12) ประกอบด้วย 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสุขภาพ 3) ด้านการใช้สติปัญญา 4) ด้านการใช้หลักเหตุผลชีวิตการทำงาน 5) ด้านสภาพแวดล้อม และ 6) ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติชีวิตครอบครัว

2. ด้านประชากร

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประชากรจำนวน 145,376 คน แบ่งเป็นชาย จำนวน 71,214 และหญิง จำนวน 74,162 คน (กรมการปกครอง พ.ศ. 2563)

3. ด้านระยะเวลา

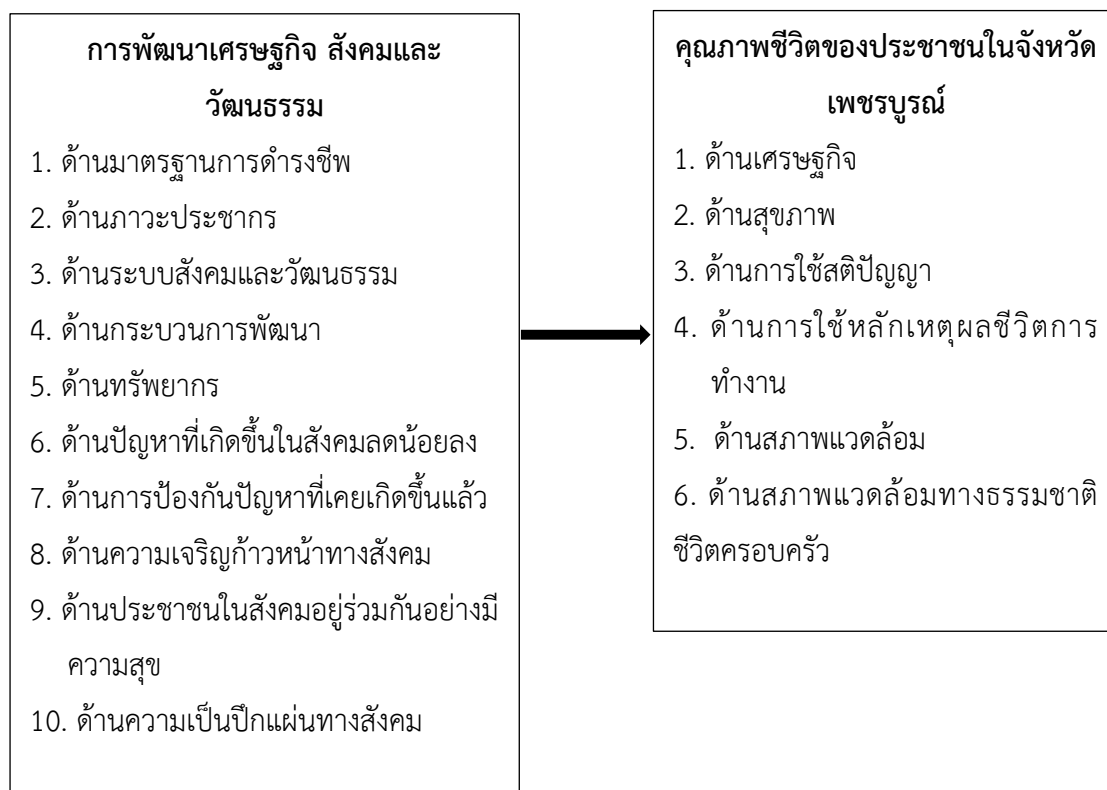
กำหนดเวลาศึกษาวิจัยระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2565 เป็นระยะเวลา 10 เดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ตามแนวคิดของ Chandra and Sharma (2001 : 5) การพัฒนาสังคม ตามแนวคิดของ อภิขญา อยู่ในธรรม (2558 : 7-8) และคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามแนวคิดของ ESCAP (1990 : 9-12) เพื่อนำแนวคิดที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (mixed methods research) ระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประชากรจำนวน 145,376 คน แบ่งเป็นชาย จำนวน 71,214 และหญิง จำนวน 74,162 คน (กรมการปกครอง พ.ศ. 2563)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 400 คน โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนจากสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แนวทางการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเจาะจงศึกษาจากประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 16 คน และผู้นำท้องถิ่น จำนวน 2 คน รวมเป็น 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ ประกอบด้วย 1) ด้านมาตรฐานการดำรงชีพ 2) ด้านภาวะประชากร 3) ด้านระบบสังคมและวัฒนธรรม 4) ด้านกระบวนการพัฒนา 5) ด้านทรัพยากร 6) ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมลดน้อยลง 7) ด้านการป้องกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้นแล้ว 8) ด้านความเจริญก้าวหน้าทางสังคม 9) ด้านประชาชนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 10) ด้านความเป็นปึกแผ่นทางสังคม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสุขภาพ 3) ด้านการใช้สติปัญญา 4) ด้านการใช้หลักเหตุผลชีวิตการทำงาน 5) ด้านสภาพแวดล้อม 6) ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติชีวิตครอบครัว

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างและการทดสอบเครื่องมือ มีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

3. ดำเนินการสร้างแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเป็นการตรวจสอบแบบสอบถามและการให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

5. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามให้ได้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอแบบสอบถามนั้นกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

เพื่อเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของแบบสอบถามในแต่ละข้อ โดยกำหนดเกณฑ์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ไว้ที่ 0.80 ขึ้นไป

6. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนอให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการพิจารณาอีกครั้ง

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับประชากรในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน

8. นำแบบสอบถามแต่ละข้อมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) วิธีของคอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

9. ดำเนินการพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ต่อไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ กระจายสู่กลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บด้วยตนเอง วิธีการข้อมูลใช้แบบสอบถามในแต่ละเทศบาลของจังหวัดเพชรบูรณ์

2. เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์จนครบทั้งหมด 400 ชุด

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง รวมไปถึงการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และพบว่า แบบสอบถามที่ได้กลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความสมบูรณ์ และครบถ้วน

4. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ ในโปรแกรมสำเร็จรูปและประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจนครบ จำนวน 400 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100 และนำข้อมูลมาแจกแจงตามประเด็นต่างๆ จากนั้นทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยให้แบบสัมภาษณ์ มีโครงสร้างปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เป็นการสนทนอย่างมีจุดมุ่งหมายตามหัวข้อแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้นำท้องถิ่น จำนวน 2 คน ประชาชนที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในอำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 16 คน รวม 18 คน มีขั้นตอน ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive) ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ได้บันทึกไว้

2.2 ในระหว่างการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยนั้น ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วมและมีอารมณ์ร่วมในการพูดคุย

2.3 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ภายใต้กรอบแนวคิด คำถามการวิจัยและทฤษฎีที่นำมาอ้างอิง โดยการวิเคราะห์ต้องมีความเป็นกลางปราศจากอคติ ไม่มีการคาดเดาในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม โดยพิจารณาจากปัจจัยตัวแปรอิสระ และน้ำหนักของแต่ละตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (regression analysis) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ฉบับได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผลวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 และเพศชายจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 มีอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.75 รองลงมา คือ อายุ 41-50 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และน้อยที่สุด คือ อายุ 18-30 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ตามลำดับ มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมา คือ อนุปริญญา จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 และน้อยที่สุด คือ ระดับประถมศึกษา 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.75 ตามลำดับ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25 และน้อยที่สุด คือ อาชีพรับราชการจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 ตามลำดับ สมาชิกในครอบครัว 5-6 คน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 28.25 รองลงมา คือ มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.25 และน้อยที่สุด คือ มีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 6 คน จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของประชาชนในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของประชาชนในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ระดับมาก 7 ด้าน ปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านมาตรฐานการดำรงชีพ ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความเจริญก้าวหน้าทางสังคม ($\bar{X} = 4.21$) ด้านระบบสังคมและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.87$) ด้านกระบวนการพัฒนา ($\bar{X} = 3.83$) ด้านทรัพยากร ($\bar{X} = 3.79$) ด้านภาวะประชากร ($\bar{X} = 3.72$) ด้านความเป็นปึกแผ่นทางสังคม ($\bar{X} = 3.69$) ด้านประชาชนใน

สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ($\bar{X} = 3.39$) ด้านปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมลดน้อยลง ($\bar{X} = 3.36$) และด้านการป้องกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้นแล้ว ($\bar{X} = 3.30$) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติชีวิตครอบครัว ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 3.80$) ด้านการใช้สติปัญญา ($\bar{X} = 3.65$) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.55$) และ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.35$) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig
Constant	2.087	.184		11.358	.000
ด้านผู้นำชุมชน(X_1)	.064	.021	.134	3.123	.002*
ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน(X_2)	.024	.022	.049	1.095	.274
ด้านกระบวนการจัดการชุมชน(X_3)	.058	.021	.118	2.827	.005*
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน(X_4)	.027	.022	.055	1.189	.235
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(X_5)	.095	.019	.215	5.072	.000*
ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐและเอกชน(X_6)	.004	.020	.009	.212	.832
ด้านจิตใจ(X_7)	.245	.024	.479	10.305	.000*
ด้านสังคม(X_8)	.022	.018	.057	1.254	.210
ด้านเทคโนโลยี(X_9)	.008	.020	.017	.417	.677
ด้านเศรษฐกิจ(X_{10})	.022	.019	.050	1.181	.238
R = 0.589, R Square = 0.346, Adjusted R Square = .330					
Std. Error of the Estimate = 0.117619 F = 20.624, Sig = 0.000					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน จากตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน แบบขั้นตอน (multiple linear regression analysis- enter) ระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การ

ถดถอยพหุคูณของสมการเท่ากับ 0.354 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ด้านระบบสังคมและวัฒนธรรม (X3) ด้านกระบวนการพัฒนา (X4) และด้านปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ลดน้อยลง (X6) ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์พยากรณ์คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ (Y) ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = 2.422 + 0.227(X6) + 0.153(X3) + 0.104(X4)$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z} = 0.091(X6) + 0.078(X3) + 0.048(X4)$

5. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปดังนี้

5.1 การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม พบว่า (1) ด้านการสาธารณสุข จำเป็นต้องได้รับการดูแลให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่นอกเมือง หรือชนบท ส่วนด้านการเดินทาง ประชาชนได้รับความสะดวก มีแสงไฟส่องสว่างตามถนนอย่างเพียงพอ การทำกิจกรรมของประชาชน เป็นกิจกรรมที่พึ่งตนเองได้ ทำให้ไม่ต้องอาศัย หรือพึ่งพาผู้อื่นมากเกินไป (2) ประชาชนมักจะมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเสมอ มีจิตสำนึกที่ดีต่อการใช้สถานที่สาธารณะ ปริมาณประชากรไม่หนาแน่น ทำให้การจราจรไม่ติดขัด สามารถเดินทางได้สะดวก (3) ประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น การรับรู้ถึงอัตลักษณ์ของตนเองและความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันของประชาชนจากการรู้อัตลักษณ์ร่วมกัน (4) มีการลงพื้นที่ให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเพื่อสร้างโอกาสในการเลือกอาชีพ รายได้จากการประกอบอาชีพได้ตลอดจนเป็นการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีความเป็นสากลอีกด้วย (5) ประชาชนมีระเบียบต่อการร่วมรักษาความสะอาดของชุมชน มีการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมระบบนิเวศในชุมชนให้มีความสมดุลร่วมกัน ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ร่วมพัฒนาชุมชนให้มีความน่าอยู่อาศัยตามโอกาสที่เหมาะสม (6) เกิดการให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเข้มงวดในการตรวจตราเรื่องการใช้สารเสพติดในพื้นที่ เพื่อลดโอกาสการเกิดปัญหาความรุนแรงในชุมชน ตลอดจนมีการใช้มาตรการการสื่อสารในชุมชนอย่างมีหลักการเหตุและผลในที่ประชุมเสมอ (7) รูปแบบการดำเนินงานมีความรวดเร็ว มีการนำหลักความเดือดร้อน ความจำเป็น ผลกระทบต่อประชาชนที่จะเกิดขึ้นมาปรับใช้ในการเลือกดำเนินงานแก้ไขปัญหา ตลอดจนมีการบริการประชาชนอย่างเป็นธรรม (8) องค์กรภาครัฐให้ความสำคัญต่อการสร้างจิตสำนึกร่วมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชน หน่วยงานส่งเสริมการพัฒนาสภาพทางสังคมเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในระยะยาวเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคม การดำเนินชีวิต ซึ่งช่วยให้ประชาชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (9) การให้เกียรติซึ่งกันและกันในสังคม การมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ทำให้ประชาชนอาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข เกิดการพึ่งพากัน ฯลฯ และ (10) เกิดการส่งเสริมการร่วมกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรม เทศกาล กิจกรรมทางศาสนา เหล่านี้ทำให้ประชาชนได้

รู้สึกว่าคุณเองมีอัตลักษณ์ทางสังคมร่วมกัน การมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือกันทำให้ประชาชนรู้สึกอบอุ่นใจ และมีความรู้สึกใกล้ชิดกันและกันมากยิ่งขึ้น

5.2 คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า (1) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างถนน การปรับปรุงซ่อมแซมถนน การส่งเสริมการท่องเที่ยว การสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ประชาชนมีโอกาสรับผลประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าวซึ่งจะเพิ่มคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างไม่จำกัด (2) ประชาชนรับรู้ได้ถึงศักยภาพของตนเองในการประกอบกิจกรรมในชีวิต ความสามารถในการสร้างความสมดุลให้กับร่างกาย การออกกำลังกาย การเลือกรับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพ เหล่านี้ทำให้ประชาชนได้รับความกังวลด้านสุขภาพได้ (3) ประชาชนมีความสามารถในการพัฒนาทักษะตนเองให้เกิดความมั่นคงในชีวิต การจัดการกับความรู้สึกที่สามารถสร้างการบั่นทอนจิตใจอย่างมีประสิทธิภาพ (4) แต่ละหน่วยงานส่งเสริมให้พนักงานพัฒนาความสามารถเพื่อความก้าวหน้าในงาน มีการปฏิบัติตามวัฒนธรรมองค์กรที่เหมาะสม เช่น มีความรอบคอบในการทำงาน ทำงานอย่างเต็มที่ที่สุดความสามารถ ฯลฯ (5) ประชาชนพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมบ้านของตนเอง เป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัย อากาศถ่ายเทสะดวก มีพื้นที่สาธารณะที่สามารถใช้ออกกำลังกายได้ และ (6) มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย การเติบโตในครอบครัวที่มีระเบียบ มีความรับผิดชอบ จะทำให้เด็กที่เติบโตมามีความรับผิดชอบต่อสังคมเช่นกัน นอกจากนี้ การเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในสังคมเป็นการปลูกฝังแนวความคิดด้านครอบครัวต่อเด็กในครอบครัว

6. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า

6.1 ด้านระบบสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น การรับรู้ถึงอัตลักษณ์ของตนเองและความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันของประชาชนจากการรู้อัตลักษณ์ร่วมกัน

6.2 ด้านกระบวนการพัฒนา พบว่า มีการลงพื้นที่ให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเพื่อสร้างโอกาสในการเลือกอาชีพ รายได้จากการประกอบอาชีพได้ ตลอดจนเป็นการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีความเป็นสากลอีกด้วย

6.3 ด้านปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมลดน้อยลง พบว่า เกิดการให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเข้มงวดในการตรวจตราเรื่องการใช้สารเสพติดในพื้นที่ เพื่อลดโอกาสการเกิดปัญหาความรุนแรงในชุมชน ตลอดจนมีการใช้มาตรการการสื่อสารในชุมชนอย่างมีหลักการเหตุและผลในที่ประชุมเสมอ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน ปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านมาตรฐานการดำรงชีพ รองลงมา ได้แก่ ด้านความเจริญก้าวหน้าทางสังคม ด้านระบบสังคมและวัฒนธรรม ด้านกระบวนการพัฒนา ด้านทรัพยากร ด้านภาวะประชากร ด้านความเป็นปึกแผ่นทางสังคม ด้านประชาชนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้านปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมลดน้อยลง และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการป้องกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อภิขญาอยู่ในธรรม (2558) กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนาสังคม ประกอบด้วย (1) ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมลดน้อย หรือเบาบางลงไป เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นจำนวนมาก เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการใช้ความรุนแรง ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น ล้วนเกิดจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม ฉะนั้น ในการพัฒนาสังคมจึงควรยึดหลักคุณธรรมและมีความอดทน ตลอดจนกล้าที่จะคิดหาแนวทางในการบรรเทาปัญหาต่างๆ และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในลักษณะของการลดปัญหา (2) การป้องกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว เป็นการเรียนรู้จากบทเรียนหมายความว่า สมาชิกในสังคมได้มีการเรียนรู้ มีการคิด มีการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และมีความสามารถ พร้อมทั้งจะเผชิญกับการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความคล้ายคลึงกันในอนาคต (3) ความเจริญก้าวหน้าทางสังคม กล่าวคือ มีความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสังคม ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันการเมือง การปกครอง ตลอดจนสื่อมวลชน อีกทั้งหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น และยังหมายรวมถึงประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น องค์การพัฒนาเอกชนภาคเอกชน โดยแต่ละฝ่ายร่วมกันคิด ร่วมกันปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดเอาไว้ในการพัฒนาสังคม (4) ประชาชนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การที่สมาชิกแต่ละคนในสังคมมีจิตสำนึกของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นสังคมที่สงบสุข ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพภายใต้ขอบเขตทางกฎหมาย ทุกกลุ่มคนในสังคมมีโอกาสและมีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถเป็นผู้ที่อยู่ในครอบครัวที่มีแต่ความอบอุ่นภายในชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ดีอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขปราศจากความขัดแย้ง (5) ความเป็นปึกแผ่นทางสังคม สมาชิกในสังคมมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีเอกลักษณ์ร่วมกัน รู้ซึ้งถึงคุณค่าของวัฒนธรรม คุณธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้รับการศึกษาที่เพียงพอ เป็นทั้งคนดีและมีความสามารถในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

2. การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้าน

ชีวิตที่ดีในกรอบสังคมประชาธิปไตย และอันดับสุดท้าย คือ ด้านชีวิตที่ดีในกรอบเศรษฐกิจทุนนิยมแบบเสรี สอดคล้องกับแนวคิดของ ESCAP (1990) ได้กำหนดเกณฑ์การวัดคุณภาพชีวิต โดยกำหนดตัวแปรหลัก 6 ดังนี้ (1) ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ การใช้จ่าย การใช้จ่ายและการออม ความยากจน (2) ความมั่นคงด้านสุขภาพ ได้แก่ อายุขัยเฉลี่ย การเป็นโรค การตาย โภชนาการ ภัยพิบัติ หรือความหายนะ (3) ความมั่นคงด้านการใช้สติปัญญา ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ การศึกษา นอกโรงเรียน การเรียนรู้ตลอดชีวิต ชีวิตเชิงวัฒนธรรม (4) ความมั่นคงด้านการใช้หลักเหตุผลชีวิตการทำงาน ได้แก่ การว่างงาน อุบัติเหตุจากการทำงาน ความขัดแย้งทางอุตสาหกรรม สภาพการทำงาน (5) ความมั่นคงด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย โครงสร้างพื้นฐานในการคมนาคม และการติดต่อสื่อสาร (6) ความมั่นคงด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติชีวิตครอบครัว ได้แก่ เด็กวัยรุ่น ผู้ใหญ่ ความแตกแยกในครอบครัว ชีวิตในชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความรุ่มรวยในชุมชน อัตราอาชญากรรม

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล การวิจัยเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ภายในชุมชนควรมีการปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งรองรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

1.2 ควรมีการส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพให้ชุมชนสามารถใช้หลักการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

1.3 ควรกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงโดย เน้นในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในจังหวัดที่มีบริบทที่แตกต่างกันเพื่อการค้นพบปัจจัยใหม่ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

2.2 การศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคมที่ในปัจจุบันมีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนเพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนต่อไป

2.3 ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านอื่นๆที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันและนำมาเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดกระบวนการการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมสอดคล้องกับสถานการณ์เป็นจริง และให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2541). **ปณิกศิลปวัฒนธรรม เล่ม 4**. เอ.พี.กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด. กรุงเทพมหานคร.
- กรรณิกา เรืองเดช. (2556). ปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ได้รับความรุนแรงจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดยะลา. **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์** 5(2).
- พลตรีรักเกียรติ พันธุ์ชาติ. (2560). **แนวทางการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงไป**. นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60.
- เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ. (2542). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาสิ่งแวดล้อมของกรมการพัฒนาชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อภิษฐา อยู่ในธรรม. (2558). **เอกสารการสอนชุดวิชา 15337 การสื่อสารกับการพัฒนา**. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 หน่วยที่ 1-8 “การสื่อสารกับการพัฒนาสังคม” หน่วยที่ 8 สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Chandra and Sharma. (2001). **Quality of Life**. New York : McGrawhill.
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Test (5th ed.)**. New York: Harper Collins.
- ESCAP. (1990). **Guidelines on Methodological Approaches to the Conduct of a Regional survey of The Quality of Life as an Aspect of Human Resources Development**. New York.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. Third Edition. New York: Harper and Row.